

Sygn. akt II UK 80/14

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z wniosku T. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 października 2014 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 15 listopada 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 15 listopada 2013 r. oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 3 stycznia 2013 r., którym oddalono odwołanie T. G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 4 września 2012 r. odmawiającej prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony wywiódł skargę kasacyjną od wyroku Sądu drugiej instancji i opierając ją na podstawie naruszenia prawa materialnego w postaci art. 32 ust. 1 i 4 oraz art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, § 2 ust. 1 oraz § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i art. 32 Konstytucji RP, a także na podstawie naruszenia

prawa procesowego, tj. art. 328 § 2 w związku z art. 382 k.p.c., wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, ewentualnie o uchylenie tego wyroku oraz wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, a także w obu przypadkach zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania.

W skardze kasacyjnej zawarty jest wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne następującej treści: „czy stałe wykonywanie pracy to wykonywanie jej bez żadnych przerw na inne czynności, czy też takie przerwy są dopuszczalne”, a także z uwagi na potrzebę wykładni § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., jak również dlatego, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

W skardze kasacyjnej złożonej przez ubezpieczonego znajduje się wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, między innymi, z uwagi na przesłankę wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., tj. w związku z tym, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne.

Zdaniem Sądu Najwyższego, nie można uznać jednak, że sformułowane przez skarżącego zagadnienie uzasadnia potrzebę rozpoznania jego skargi, albowiem przedstawiony przez ubezpieczonego problem został skonstruowany w

oparciu o inne okoliczności faktyczne niż będące przedmiotem ustaleń Sądu drugiej instancji. W podstawie faktycznej Sąd Apelacyjny przyjął w sposób wyraźny, że skarżący, oprócz prac w kanałach remontowych, w ciągu dniówki roboczej wykonywał inne prace „ślusarskie, blacharskie, malarskie poza kanałem remontowym”. Inaczej rzecz ujmując, Sąd drugiej instancji ustalił, że w ramach dobowej miary czasu pracy ubezpieczony wykonywał równocześnie różne rodzaje prac, a nie że w czasie jego pracy w kanałach remontowych występowały „przerwy na inne czynności”, np. w postaci pobrania narzędzi, jak sugeruje skarżący. W tym kontekście przedstawiony przez skarżącego problem odnoszący się do możliwości uznania, że „przerwy na inne czynności” nie odbierają pracy charakteru wykonywanej w warunkach szczególnych nie dotyczy żadnej kwestii istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy, w której go sformułowano. Niemożliwe jest zaś przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na okoliczności, które nie mogą być uwzględnione przy jej rozpoznaniu. Przedstawiona przez wnoszącego skargę przyczyna jej rozpoznania jest zatem nieodpowiednia do zakresu sprawy poddanej do rozpoznania w trybie skargi.

Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. zobowiązuje zaś skarżącego do określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności występujących w orzecznictwie sądów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga zatem - jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02 (niepublikowane) - wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie w sprawie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na tę przesłankę nie czyni zadość takim wymaganiom, bowiem wbrew podnoszonym w nim twierdzeniom wykładnia

przepisu § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w zakresie odnoszącym się do zwrotu „praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy” została dokonana w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego, które nie wykazuje żadnych rozbieżności. Przyjmuje się w nim, że prawo do emerytury w wieku niższym od powszechnego z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarabkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo (por. między innymi wyroki z dnia 22 lutego 2007 r., I UK 258/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 81; z dnia 17 września 2007 r., III UK 51/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 328; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, LEX nr 375653; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 13 listopada 2008 r., II UK 88/08, niepublikowany; z dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09, LEX nr 509022). W związku z tym nie jest dopuszczalne uwzględnianie przy ustaleniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika. Od tej reguły istnieją odstępstwa. Pierwsze z nich dotyczy sytuacji, kiedy inne równocześnie wykonywane prace stanowią integralną część (immanentną cechę) większej całości dającej się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, LEX nr 375653; dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09, LEX nr 509022 oraz z dnia 11 marca 2009 r., II UK 243/08 i tam powołane wcześniejsze orzecznictwo).

Drugie odstępstwo dotyczy przypadków, kiedy czynności wykonywane w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008, I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 oraz z dnia 22 kwietnia 2009 r., II UK 333/08, LEX nr 1001310).

Pojęcie „pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy” zostało zatem wyłożone w judykaturze jako nieobejmujące innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, z wyjątkami wyżej opisanymi, które nie występują w niniejszej sprawie, a to oznacza zarówno to, iż nie zachodzi potrzeba dokonania jego wykładni w tym zakresie w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., jak i to, że skarga kasacyjna zarzucająca zaskarżonemu wyrokowi naruszenie odnośnych przepisów rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. przez błędną wykładnię nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., skoro Sąd Apelacyjny dokonał identycznej jak Sąd Najwyższy ich interpretacji.

Skarżący nie zdołał więc przekonać o potrzebie rozpoznania jego skargi kasacyjnej, wobec czego Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji (art. 398⁹ k.p.c.).